

SOORT	AANTAL	VANGDATA	VANG- PLAATS	OPMERKINGEN
<i>Ourapteryx sambucaria</i> L.	eenige	18 Juli tot 3 Aug.	B.H.	
<i>Opisthograptis luteolata</i> L.	eenige	13 tot 25 Juli	Z.N.H.	
<i>Epione apiciaria</i> Schiff.	eenige	9 Juli tot 10 Aug.	Z.B.	
<i>Semiothisa notata</i> L.	meerdere	19 Juni tot 4 Juli	Z.N.	
„ <i>alternaria</i> Hb.	meerdere	3 Juli tot 11 Aug.	Z.B.N.	
„ <i>liturata</i> Cl.	1	25 Juni	B.	
<i>Hybernia leucophaearia</i> Schiff.	1	22 Febr.	H.	
„ <i>aurantiaria</i> Esp.	eenige	Oct. Nov.	H.	
„ <i>marginaria</i> Bkh.	1	10 April	B.	
„ <i>defoliaria</i> Cl.	eenige	19 Oct. tot 4 Dec.	H.	
<i>Anisopteryx aescularia</i> Schiff.	1	10 Maart	H.	
<i>Phigalia pedaria</i> F.	eenige	Febr.	H.	
<i>Biston hirtaria</i> Cl.	1	26 April	H.	
<i>Amphidasis betularia</i> L.	meerdere	13 Juni tot 25 Juli	Z.B.N.H.	} Steeds ab. doubleday- aria Mill.
<i>Boarmia gemmaria</i> Brahm	veel	9 Juli tot 11 Aug.	Z.B.N.A.H.	
„ <i>consortaria</i> F.	eenige	13 Juni tot 8 Juli	B.N.	
„ <i>lichenaria</i> Hufn.	2	4 Juli, 9 Juli	Z.N.	
„ <i>crepuscularia</i> Hb.	meerdere	17 Juli tot 11 Aug.	Z.B.N.A.H.	
<i>Thamnonoma wauaria</i> L.	meerdere	11 tot 25 Juli	B.N.A.H.	
<i>Phasiane petrararia</i> Hb.	1	26 Juni	B.	
<i>Nola cucullatella</i> L.	meerdere	3 tot 27 Juli	Z.B.N.H.	
„ <i>albula</i> Schiff.	meerdere	9 Juli tot 5 Sept.	Z.B.	
„ <i>centonalis</i> Hb.	vrij veel	3 Juli tot 6 Aug.	Z.B.N.H.	
<i>Sarrothripus ravayana</i> Sc.	meerdere	20 Juli tot 11 Aug.	Z.B.H.	
<i>Hylophila prasinana</i> L.	1	8 Juni	B.	
„ <i>bicolorana</i> Fuessl.	2	28 Juli, 6 Aug.	B.N.	
<i>Spilosoma lubricipeda</i> L.	talrijk	12 Juni tot 28 Juli	Z.B.N.A.H.	
„ <i>menthastri</i> Esp.	talrijk	6 Juni tot 18 Juli	Z.B.N.A.H.	
<i>Phragmatobia fuliginosa</i> L.	vrij talrijk	23 Juli tot 11 Aug.	Z.B.N.	
<i>Coscinia cribrum</i> L.	vrij talrijk	25 Juni tot 12 Aug.	Z.B.N.	} Alle zonder zwarte bestuiving.
<i>Hypocrita jacobaeae</i> L.	meerdere	Juni, 8 Juli, 11 Aug.	Z.B.	
<i>Miltochrista miniata</i> Forst.	meerdere	11 Juli tot 10 Aug.	Z.B.N.H.	
<i>Lithosia griseola</i> Hb.	1	7 Aug.	Z.	
„ <i>complana</i> L.	eenige	1 tot 6 Aug.	Z.	
„ <i>pygmaeola</i> Dbl.	zeer talrijk	25 Juni tot 11 Aug.	Z.B.N.	} Te Zandvoort in begin Aug. soms wel 100 ex. per avond.

Haarlem, Januari 1929.

T. H. v. WISSELINGH.

Acarologische Aanteekeningen XCVI.

Cyrtolaelaps Berl. 1887. BERLESE gaf in zijn *Ac. Myr. Scorp. Ital.* 44. n. 5. aan *Gamasus mucronatus* G. & R. CAN. den naam van *Cyrtolaelaps mucronatus*. Vijf jaren

lang is dat zoo gebleven. Volgens de Internationale Regels voor Nomenclatuur, art. 30 c, is derhalve het genus *Cyrtolaelaps* BERL. 1887 als monotypisch genus onverbreekbaar aan *mucronatus* verbonden.

In 1892 (ibidem 64. n. 3) zegt BERLESE: „Genus *Cyrtolaelaps* BERL. 1889” (N.B. lees: 30 Sept. 1887) en in eene noot: „Pro *Gamaso mucronato* G. R. CAN. (fasc. XLIV, N. 5) constitutum”. — Juist, en dat is ook volkomen in overeenstemming met het hierboven aangehaalde art. der Int. Reg. v. Nomenclatuur.

Maar hij laat erop volgen: „Sed species huius generis typica est *C. nemorensis* K. (*Gamasus nemorensis* auctorum.” Dat is niet alleen in strijd met zijne eigene mededeeling van zoeven, maar ook met alle regels der Zoölogische Nomenclatuur. Zelfs een autor met eene beroemdheid als BERLESE mag niet voor een genus, al is dat door hem zelf gecreëerd, eene andere soort als type aanwijzen dan oorspronkelijk door hem zelf geschied is; tenzij met zekerheid bewezen worden kan, dat hij zich vergist heeft. En dáárom stelde ik in Ent. Ber. v. 2. n. 25. Sept. 1905. p. 6 een nieuw genus *Veigaia* voor, met *Gamasus nemorensis* C. L. KOCH 1839. 24. 18 als type.

DR. MAX SELLNICK is het niet met de Internationale Regels voor Nomenclatuur eens (Zur Land-Evertebratenfauna Islands. I. Acarida p. 28. 1928). Maar dat is voor zijne rekening!

***Dolaea collarti* nov. spec.** Lang 3070, breed 1700 μ . Lengte der pooten, incl. coxae, excl. praetarsi, 2000, 1700, 2214 en 2357 μ . De kortste poot (II) is dus even lang als de breedte van het idiosoma; de langste (IV) veel korter dan de lengte van het idiosoma. Vóór ovaal; de zijden parallel; achter rond; schouders onmerkbaar. Schild bijna even lang als het idiosoma, van de schouders naar achteren gelijkmatig versmallend; dat gedeelte is parabolisch. Beharing tamelijk dicht; op het midden van den rug bevinden zich 12 symmetrisch geplaatste kale plekjes met indrukselformen van spieren. Vertikaalharens $\pm 125 \mu$ lang; andere rugharen $\pm 70 \mu$ lang, gebogen; ja zelfs zijn de meeste aan hun top geknikt. Hier en daar een enkel sikkelvormig gebogen, symmetrisch geplaatst, lang haar ($\pm 165 \mu$). De plaatsing daarvan komt vrij-

wel overeen met die der grove borstels van *Parasitus!* Dorsale doorntjes aan de pooten: genu I proximaal 3; tibia I proximaal 3; tarsus I proximaal 1, extern 2; tarsus II extern 2, waarvan de distale dik. Tarsi III en IV eindigen een weinig knopvormig. Ventraal. Sternale \pm vierhoekig, achter convex. Genitale peervormig. Anale lang, vóór rond, achter stomp, ter zijde geërodeerd. Peritrematalia zeer klein, langwerpig, los van de ronde peritremata (ik houd die komvormige dingen voor peritremata). Inguinalia klein, geërodeerd. In de *Acarus*-kamer van *Koptorthosoma nigrita* F., Stanleyville, Congo Belge; Sept.; A. COLLART legit. — Type in Musée du Congo Belge, Tervueren.

Dolaea schoutedeni nov. spec. Lang 3266, breed 1866 μ . Lengte der pooten, incl. coxae excl. praetarsi, 2453, 2200, 2626 en 3240 μ . Hier overtreffen alle pooten in lengte de breedte van het idiosoma en is poot IV de lengte van het idiosoma zeer nabij. Ovaal; de zijden bijna parallel; schouders boven coxae I en II goed zichtbaar; achter rond. Schild: lengte, breedte en vorm als idiosoma. Vertikaalharen \pm 125 μ , bijna recht. Rugharen over het algemeen \pm 100 μ lang, gebogen, aan den top recht. Hier en daar een enkel sterk gebogen, symmetrisch geplaatst haar van 245 μ lengte en langer. Hunne plaatsing (&c., zie hierboven). Maar bovendien is het idiosoma aan de randen ruig en lang behaard, vooral aan den achterrand, waar ik haren van 500 μ lengte aantref. Naast de vertikaalharen staan 2 langere van 347 μ lengte. Op het midden van den rug (&c., zie hier boven). Bewapening der pooten als boven. Tarsi III en IV eindigen niet knopvormig. Ventraal: Sternale schildvormig. Genitale peervormig, onbehaard. Anale omgekeerd lang-peervormig, met donkerder randen. Inguinalia klein, sterk geërodeerd. Peritrematalia klein, wèl aan het peritrema verbonden, zooals door VITZTHUM in Arch. Naturg. v. 85. A. 5. p. 14. f. 17. van *Dolaea maxima* afgebeeld is.

Voorkomen: in dezelfde kamer, maar van een ander individu. De 8 exemplaren hadden blijkbaar geen ruimte genoeg, zich zindelijk te houden: zij waren bedekt met hun excrementen en tal van *Tortonia glabra* VITZT. — Genoemd naar DR. H. SCHOUTEDEN, Chef de la Section

des Sciences naturelles in het Musée du Congo Belge, Tervueren. — A. COLLART legit; l. c.; Sept. — Type in l. c.

Op *Koptorthosoma nigrita* F. of in haar nest werden tot dusver gevonden: *Dolaea sjöstedti* (TRÄG. 1904), *braunsi* VITZT. 1914, *maxima* VITZT. 1914, en de 2 bovenbeschrevene. Ontegenzeggelijk zijn *sjöstedti*, *maxima* en *schoutedeni* zeer na aan elkander verwant. Nauwkeurige vergelijking der typen is gewenscht om uit te maken, of het 3 „goede” soorten zijn.

Ameroseius corbicula (Sowerby 1806) = *Sejus echinatus* C. L. KOCH 1839. 24. 13. — *Ameroseius muricatus* (C. L. KOCH 1839. 24. 11.) = *Sejus hirsutus* BERL. 1887. 41. 2., niet = *Sejus muricatus* BERL. 1887. 41. 6; dat kan men wel aan de bewapening der pooten zien!

Polyapis Berl. 1881. Dit genus behoort niet tot de *Uropodina*, maar tot de *Gamasides*. Het gnathosoma is gebouwd als bij *Macrocheles* (behalve: palpvork 2-tandig). Ook liggen de stigmata als bij genoemd genus, tusschen pooten 3 en 4, op een uitstekend gedeelte van den lichaamsrand. En toch behoort het genus niet thuis in de *Gamasina* maar in de *Sejina*, daar de ♂ genitaalopening niet vóór, maar in het sternale ligt. Mij dunkt, het behoort tot de *Ascaidae*, naast de genera *Asca* v. HEYD. 1826 en *Sejus* C. L. KOCH 1842. De naam *Polyaspidini*, door BERLESE (in Redia v. 13. fasc 1., Aug. 1917. p. 9) aan den „tribus” gegeven, valt dus. Ik stel voor, dien „tribus” den naam van *Trachytini* te geven.

Trachytes Mich. 1894. Dit stamgenus der *Trachytini* karakteriseert zich hierdoor: dat de stigmata achter de lijn liggen, die door het midden der coxae III gaat, en de coxae I ver van elkander liggen. De diagnose der *Uropodina* moet dus gewijzigd worden.

Uroseius Berl. 1888 behoort eveneens tot de *Trachytini*. De stigmata liggen op de normale plaats (tusschen pooten II en III). Bij eenige soorten staan de coxae I ver van elkander, hebben het gnathosoma tusschen zich. Bij andere soorten staan zij dicht bij elkander, hebben alleen het tritosternum tusschen zich. Bij weer andere raken zij elkander achter het tritosternum (normale toestand bij *Uropodina*).

Uroseius degeneratus Oudms. 1913. Coxae I ver van elkander. Stigmata vóór de lijn, die door het midden der coxae III gaat. Van uit dit stigma gaat eene direkt sterk vertakte, dunne trachee mediaad. En eene andere, voor een groot gedeelte onvertakte, zeer dikke tracheeënstam achterwaarts, vermoedelijk om de inwendige genitaalorganen van lucht te voorzien. Ik krijg zelfs den indruk, alsof deze stam uit een apart stigma komt. Dan zouden er 4 stigmata zijn, evenals bij de *Trematurini* BERL. 1917. Van dezen „tribus” heb ik, helaas, geen enkelen vertegenwoordiger. Jammer, dat ik ook geen ♂ van *Uroseius degeneratus* bezit.

Tarsonemus typhae nov. spec. Eene lange soort. Larva feminina 270 μ lang, 88 breed; ♀ 313 μ lang, 110 breed; ♂ 233 μ lang, 84 breed. Zeer na aan *T. spirifex* MARCH. verwant. Zie beschrijving en afbeelding daarvan in Tijds. Plantenziekten v. 21. 1915. p. 124–130. De verschillen zijn in hoofdzaak de volgende. Larva feminina: de 3 schilden achter pooten III zijn bij *typhae* gescheiden. Larva masculina heb ik niet gezien. Femina: de dorsale overlansche ribben zijn gecompliceerder: er zijn er 10 of meer, die zich soms vereenigen, soms zich vertakken. Pseudostigma rudimentair; pseud. organen ontbreken. Kleur geelbruin. Mas slanker; pooten IV drieledig (bij *spirifex* 2-ledig), en zonder interne hyaliene membraan. Ik heb nog eene bijzonderheid gevonden, die ik meen, dat nog niet door anderen gezien werd: het ♂ heeft 2 penissen. Zij zijn halfcirkelvormig en liggen met hunne konvexiteit tegen elkander. Natuurlijk is dat geen species-kenmerk. Het zal vermoedelijk wel bij alle *Tarsonemini* zoo zijn.

In de literatuur nasuffelend naar op *Gramineae* parasiteerende *Tarsonemus*-soorten, viel mij op, dat REUTER in zijn werk *Die Weissährigkeit der Wiesengräser in Finland* (Act. Soc. Faun. Flor. Fenn. v. 19. n. 1. 1900) de Larva masculina van *Tarsonemus culmicolus* overlans gestreept teekent. Waarschijnlijk is die langsteekening wel een kenmerk van eene groep, die op *Gramineae*, *Typhaceae* etc. parasiteert.

Stomatostigmata. In de Ent. Ber. v. 6. n. 36. Juli 1922 deelde ik mede, dat *Rhagidia* tot de *Stomatostigmata*

behoort en stelde voor dat genus eene nieuwe familie voor: *Rhagidiidae*. De tracheeën eindigen, evenals die der *Labiostommidae*, in een paar slof-, schoffel- of sledevormige organen. — Reeds toen vroeg ik: hoe is het nu met de aan *Rhagidia* verwante *Eupodidae* gesteld? — Diezelfde kwestie behandelde ik in het Tijds. Ent. v. 66. p. 80, Aug. 1923, alsmede in het Arch. Naturg. v. 92, 1926. A.5. (publ. Jan. 1928), p. 110 bij mijne uitvoerige beschrijving van *Rhagidia gelida* THORELL 1871.

In de Ent. Ber., v. 7. n. 160, Maart 1928, alsmede in het Tijds. Ent. v. 71. Verslagen p. XIII, Juni 1928, verscheen mijne mededeeling, dat ook de *Tydidae* tot de *Stomatostigmata* behooren. De tracheeën eindigen in den mond, zonder meer.

Thans kom ik mijne lezers vertellen, dat ook de *Eupodidae* tot dezelfde Supercohors gebracht worden moeten. Zij hebben met de *Rhagidiida* egemeen: vrije mandibels en een bolvormig kussentje aan den vertex (boven de mandibels), en met de *Tydidae* de monding der tracheeën: zonder schoffel.

Caenonychus OUDMS. 1902, door mij in Ent. Ber. v. 1. n. 3. Jan. 1902 als verwant aan *Tydidae* en *Eupodidae* beschouwd, en in het Tijds. Ent. v. 46. p. 1 Juli 1903 in de *Eupodidae* geplaatst, blijkt daaruit te moeten verwijderd worden. Ik vermoed, dat het in de buurt der *Alicyidae* thuis hoort.

Tydeus reticulatus Oudms. 1928. Er zijn individuën met lange en met korte pooten. Ik vermoed, dat, evenals bij *Anystis baccarum* (L. 1758), de langpootige ♂ zijn. De borstels bij deze soort zijn even lang als tarsus II.

Tydeus pulcher nov. spec. Dorsaal netvormig; er zijn geen „rozetten” in dit net. Kleiner dan *reticulatus*. De borstels zijn even lang als de breedte van tibia I. Alle tibiae zijn opvallend dikker dan het bij hen behorende genu, puilen ook ventraal uit. Palpen kort; hun tibiotarsus kort, slechts 2 × langer dan genu, eindigt in 4 haartjes, die even lang zijn als de breedte van dat lid. — Het eenige exemplaar, dat ik bezit, heeft korte pooten en is een ♀. — Op *Typha latifolia*; Potsdam, Sept.; DR. ZACHER misit.

Ik wijs erop, dat KOCH's *albofasciatus* (Deu. Cru. Myr. Ara. 20. 13) dikke tibiae I en II vertoont.

Tydeus concinnus nov. spec. Vorm als *reticulatus*. Het gedeelte tusschen den vertex, de 2 setae verticales externae en de 2 setae scapulares internae (deze zijn de ps. st. org.) is regelmatig netvormig. Ook tusschen de setae vert. ext. en de setae scap. ext. is een staand ovaal veldje netvormig. Ook aan den achterrand is een bijna rond gedeelte netvormig, met 4 (of 6?; het exemplaar is beschadigd) borstels. De mazen dezer netten zijn 5-6-hoekig. Het overige gedeelte van den rug is grof-rimpelig. De ventrale zijde is uiterst fijn gerimpeld. De borstels zijn \pm zoo lang als genu I, en niet glad, maar fijn gecilieerd, bijna vedervormig. De setae ps. stigm. zijn $\pm 2 \times$ zoo lang, fijn, stijf. Palpen: femur minstens $2 \times$ zoo dik als en iets langer dan tibiotarsus; deze eindigt in 3 borsteltjes, die $2 \times$ langer zijn dan de breedte van het lid. Pooten betrekkelijk lang, cilindrisch. — In eene boerewoning, Franeker, Juli; Dr. BAUDET misit.

Tydeus mutabilis C. L. Koch 1838. Deu. Cru. Myr. Ara. 20. 9 (non 10!). Huid uiterst fijn gerimpeld. Borsteltjes niet langer dan de breedte der pooten, zeer fijn; voorbij den achterrand zie ik slechts 2 uitsteken. Pseudostigm. haren vermoedelijk lang, zeer dun (zie volgende soort); zij zijn in het eenige exemplaar niet meer aanwezig. — Lichaam opvallend breed; mandibelbasen opvallend breed; pooten opvallend kort: II en III hoogstens $2 \times$ langer dan de lengte der mandibelbasen. Palpen kort; tibiotarsus $2 \times$ langer dan genu, $2 \times$ korter dan femur; eindigt in 2 borsteltjes, die even lang zijn als de breedte van dat lid. — In mos, Rotterdam, April; H. SCHÜTZ legit.

Tydeus commutabilis nov. nom. voor *Tydeus mutabilis* C. L. KOCH 1839. Deu. Cru. Myr. Ara. 20. 10. (non 9) — Zwart; in het preparaat (27 jaren oud) nog steeds bruin. Huid uiterst fijn gerimpeld. Borsteltjes even lang als de breedte van trochanter I; wel dun, maar toch staafvormig. Mandibelbasen te zamen konisch, vóór met ondiepe, scherpe keep. Palpen kort: tibiotarsus $2\frac{1}{2} \times$ langer dan genu; $\frac{2}{5}$ van femur. Pooten kort; I zoo lang als de breedte van het lichaam. Pseudostigm. haren zeer dun,

zoo lang als genu + tibia + tarsus II. Retina der oogen nog zichtbaar als een groep van 12 lichtende puntjes. — In opveegsel van een kaas- en meelmagazijn, Arnhem, Febr.

Tydeus pinicolus nov. spec. Na aan *T. celer* HERM. 1804 verwant. Hysterosoma groen (inwendig!); de rest kleurloos. Huid uiterst fijn gerimpeld. Op het propodosoma 8 haartjes: één achter elk oog, zeer kort: even lang als genu palpi; 2 pseudost. haartjes op eene lijn, gaande door de voorgrens der oogen, zoo lang als de bases mandibulorum; 2 daar vlak voor, zeer kort; 2 setae verticales zeer kort, een goed eind van den voorrand af. Hysterosoma: 4 paar, iets langer dan die van het propodosoma, evenals bij *celer* geplaatst; 4 paar, iets korter dan de pseudost. haren, bij en aan den achterrand, evenals bij *celer* geplaatst; op elken schouder een iets naar voren gebogen borsteltje. — Bases mandibulorum ter zijde iets meer convex dan bij *celer*. Palpi korter en dikker dan bij *celer*; het laatste lid heeft meer den vorm van een kaarsvlam. Pooten dikker en iets korter dan bij *celer*; ook is de verhouding der lengte der pootleden eene andere. Genua alle even lang als breed. — *Pinus sylvestris*; bij Heidelberg; October; Dr. ZACHER misit.

Eleutherengona Oudms. 1919. In zijn Uebersicht des Arachnidensystems III 1842 brengt C. L. KOCH het genus *Alycus* onder de „Sumpfmilben” (geen latijnsche naam);

de genera *Stigmaeus*, *Caligonus*, *Raphignatus*, *Actineda*, *Tetranychus*, *Penthaleus*, *Linopodes*, *Eupodes* en *Tydeus* tot de familie *Eupodides*;

en de genera *Bdella*, *Ammonia*, *Scirus*, *Eupalus* en *Cheyletus* tot de familie *Bdellides*.

Lichten wij het genus *Bryobia* uit de *Eupodides*, en het genus *Cheyletus* uit de *Bdellides*, dan zijn deze twee familien voor den tegenwoordigen tijd nog aannemeijk.

Resten: *Alycus*, *Stigmaeus*, *Caligonus*, *Raphignathus*, *Actineda*, *Tetranychus*, *Bryobia* en *Cheyletus*, die men gevoegelijk onder de *Bdellides* brengen kan.

KOCH vereenigt de *Eupodides* en *Bdellides* onder den naam „Laufmilben”. Dezen naam heeft GRUBE 1851 (in: VON MIDDENDORFF, Reise in den äussersten Norden

u. Osten Sibriens, v. 2 P. 1. 1851. p. (1-40) verlatijniseerd: „*Cursoria* KOCH”. — Dat gaf mij in het Tijds. Ent. v. 66. 1923. p. 70 en 73 aanleiding, den naam *Cursoria* GRUBE 1851 te gebruiken voor de groep *Bdellides* + *Eupodides* + een aantal andere families, waarin thans bovengenoemde 8 resteerende genera ondergebracht worden.

Maar ik verzuumde toen, nog eens na te gaan, welke beteekenis GRUBE zelf aan den naam *Cursoria* gaf. Het blijkt mij nu, dat hij daarin slechts 2 *Gamasides* opneemt. GRUBE's „*Cursoria* KOCH” is dus heel wat anders, dan KOCH's „Laufmilben”. Dat is ééne der 2 redenen, die mij nopen, den naam *Cursoria* GRUBE 1851 te verwerpen.

Een tweede reden is, dat, zie hier boven, de *Eupodides* en *Bdellides* onherroepelijk gescheiden zijn. De „Cohors *Cursoria*”, waaruit de familiae *Eupodidae* en *Tydidae* gebannen worden, moet dus in het vervolg *Eleutherengona* OUDMS. 1909 genoemd worden.

Arnhem.

A. C. OUDEMANS.

